

COSINZEANA

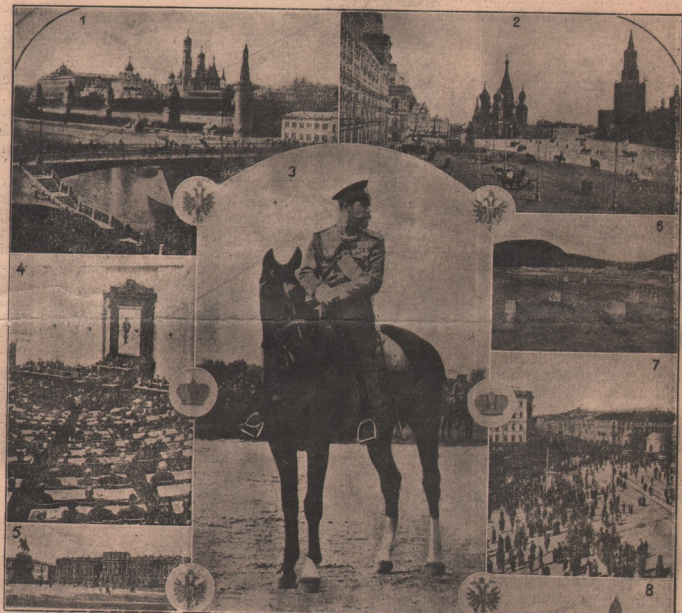
REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 25.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dolari. - Germania 15 M.

Orăștie, 28 Iunie n. 1914.

Cu prilejul serbărilor dela Constanța, lumea românească a auzit vorbindu-se din cale-afară mult de familia împărătească a Romanovilor și credem, că facem o bucurie cetărilor noastre, înfățișându-le aci chipul țarului Nicolae II. și altele vederi interesante din Rusia. — 1. Vederea faimosului Kremlin, din Moscova, a doua capitală a Rusiei și unde se încronează țarii imperiului moscovit. Citadela Kremlinului are o circumferință de vreo 2 km. și jumătate. Ea cuprinde, între altele, palatul imperial, mănăstirea Minunilor, Arsenalul, clopotul cel mare de-o celebritate mondială, câteva biserici mari. — 2. Biserica Sf. Vasile, din Moscova, zidită în veacul al 16-lea. 3. Țarul Nicolae II. — 4. Vederea săleii de ședințe a dumei imperiale. La spatele președintelui se vede portretul în mărime naturală al țarului. — 5. O piață din Petersburg. — 6. Curioase baraje construite pe Volga, pentru spargerea stoirilor de ghiță. — 7. Vederea pieței din fața palatului Taurida, în care se țin ședințele dumei. — 8. Vederea faimosului Newsky Prospect din Petersburg.

VEDERI DIN RUSIA.

COLONII ȘCOLARE DE VACANȚĂ.

— O operă socială de mare însemnătate. —

Încheierea anului școlar ne aduce prin orașele și satele roiri de copii plâpânzi, cu fețele supte și cu mișcărilor nervoase și neastâmpărate. Roiuri de copii, cari au trăit zece luni de zile închiși între ziduri reci și neprietenoase, în chilii scunde și umede, în praf și 'n fum. Sunt micii „studenți” de azi, floarea tinerimei de mâne, a cărei menire va fi, să fie voinică, sănătoasă, dezvoltată, ageră la trup și ageră la minte. Sunt tinerii, cari vor fi chemați, să poată îndură toate greutățile enorme ale unei eventuale campanii de războiu; tinerii, dela cari se va cere, ca la un timp binevenit, să poată cutreera munții și văile, prin ploaie ca și prin vânt, pe căldură ca și pe îngheț.

Porțile școalelor se închid acum și ei sosesc la vatra părintească sfioși și streini, timizi și melancolici. Școala cu întocmirea ei medievală a avut darul și ocazia să le stânjească timp de zece luni mișcărilor trupesti și facultățile fizice și a avut darul și ocazia să sâdească în mulți germeii nervosității și ai tuberculozei chiar. Datorința societății și a părinților ei, ca în aceste două luni de vacanță, să redea trupurilor plâpânde și tinere întreagă vigoarea perdută, toată elasticitatea naturală și întreg tumultul de exuberanță juvenilă, care șade atât de bine copiilor. Datorința lor e, ca după munca spirituală și chinuirea minții în timp de zece luni, să nu-i mai prindă din nou la carte, ci să le dea prilej de zburdălnicie și de o hodină dulce și sănătoasă.

Aci e locul să amintim de așa numitele „*Colonii școlare de vacanță*”, din București,

Galați, Ploiești, Iași, etc., cari s'au format cu scopul anume, ca în lunile de vară să trimită pe cât mai mulți băieți de școală plâpânzi și săraci la aer curat, în atmosfera sănătoasă a codrilor de brad, ca să prindă putere, să prindă sănătate și să prindă furtunos.

În fruntea acestor societăți, cu un caracter așa de altruist și cu o menire așa de frumoasă, sunt bărbați de înaltă calitate morală, oameni cu dare de mână și însufleșiți pentru idealul național. Ei știu prea bine, că o tinerime slabă și prăpădită nu va putea niciodată trece cu ușurință... Balcanii noștri. De aceea *crește* tinerimea spre scopul acesta.

Locurile de vârat, de distracție, la cari se trimit copilașii săraci, ușiți poate tuberculozei altfel, sunt mănăstirile și localurile de școală de prin comunile muntoase. Formează adevărate *colonii* în inima munților și după o cură de vreo 30 de zile, după un traiu fără de griji petrecut în aer proaspăt, îmbibat de mirezme sănătoase, se 'ntorc la ai lor cu fețele roșii, sprinteni la trup și la minte, *preparați*, ca să acumuleze fără greutate nouă cunoștinți timp de zece luni.

Când remarcăm în pripă rostul și chemarea acestor „*Colonii școlare*”, ne gândim la copilașii noștri din Ardeal. Cei mai mulți, cum sunt băieți de țărani, trăesc în larg și 'n aer sănătos peste vară, dar le lipsește în schimb altă condiție principală de sănătate — distracția. Ajunși odată la casa părintească, de obicei numai câte unul singur într'un sat, ei pierd tovarășia prietenilor de școală, a fraților de cruce, cu cari ar putea hoinări prin co-

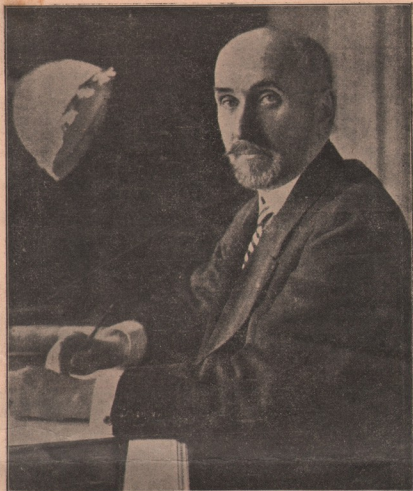
dri. Și alți tovarăși nu prea au. Ceilalți copii de vârsta lor rămăși în sat, ies în zorii zilei cu vitele și ei rămân singuri. Efectul aerului sănătos dela țară e contrabalansat în felul acesta de părăsirea, ce-o simte băiatul. De aceea ar fi bine, ca să se facă și la noi un fel de „*colonii școlare*”, dar mai puțin costisitoare. Noi ne închipuim așa, să convingă într'un fel oarecare toți părinții cari au copii de școală, dintr'un fi-nut, și să și-i întrunească pe aceștia în fiecare săptămână, pe 2—3 zile la o familie. Astfel s'ar putea înjgheba o mică „*colonie*” de 6—10 băieți, cari ar petrece laolaltă și ar putea hoinări prin satele vecine. Ar fi o copie ieftină a „*coloniilor școlare de vacanță*” din Ploiești, Iași, București, Galați, etc., în raport cu puterile noastre, mai ușor de suportat și cam cu acelaș efect...

După o vacanță de două luni de zile folosită astfel rațional, copiii se vor putea întoarce toamna cu îndoită putere de muncă la studiile lor și cu îndoită sănătate și vigoare în trupuri! Iar în suflet le vor rămânea viu întipărite o mulțime de momente senine, de amintiri frumoase, pline de poezie și de farmec. Le va rămânea în suflet întipărită o copilărie senină și curată, care ne lipsește atătora azi... s. B.

Douăzecișicinci de ani dela moartea lui Eminescu. *Duminea, 15/28 Iunie, se 'mplinesc 25 de ani, decând genialul nostru poet și-a dat blândul și visătorul suflet în mâine Domnului. O zi dureroasă pentru noi, căci atunci ni s'a răpit, în floarea vieții încă fiind, cea mai strălucită minte românească din veacul trecut și cel mai genial talent poetic, pe care l-am dat neamurilor. — Pentru ca să ne arătăm toată recunoștința și admirația pentru poetul Eminescu, numărul proximal al revistei noastre îl vom dedica exclusiv memoriei lui.*

Sasonov, ministrul de externe al Rusiei, care a pus la cale întâlnirea țarului Nicolae II. cu regele Carol și care a ostentat mai mult pentru o apropiere între Rusia și România. Di Sasonov e de statură mijlocie, lipsit de atitudini convenționale și-și face mai mult impresia unui gânditor și al unui suflet cinstit, decât al unui politician. Nimic în el nu dovedește uriașă putere, ce reprezintă, și observatorul ghibește numai decât în el acele calități morale, care constituiesc o forță diplomatică cu mult mai impunătoare, decât asprimea sau viclenia.

SCRISOARE DIN CONSTANȚA

— Impresiile unui spectator. —

Țarul Rusiei, sosit în Constanța după un drum de 16 ore, a stat pe pământul românesc vreme de 12 ceasuri.

Iachtlul imperial Standard, care a purtat pe țarul tuturor Rușilor în toate întrevederile, pe cari le-a avut cu diverse capete încoronate, a produs aproape senzație, când a intrat în portul nostru. A produs aproape senzație, pentru că evenimentul, care se producea, eră un eveniment mondial; al doilea, pentru că iachtlul Standard e văpsit tot în negru și are brauri late de aur. E un vas armat, care, — întrucât regulamentul nu în-

găduie trecerea unor asemenea vase prin Dardanele, — a trebuit să fie desarmat și declarat ca vas comercial, spre a putea trece prin acest punct.

Vizita țarului a fost o vizită cu noroc.

Nu vom face în acest articol nici o reflecțiune de ordin național: dl Octavian Goga a vorbit despre aceasta în ziarul „Universul” cum nu se putea vorbi mai frumos. Și nu vom face nici speculațiuni, calcule de probabilități politice: dnul G. Diamandy, tot în acest ziar, le-a făcut pe cele mai autorizate.

Mai întâiu, trebuie reținut faptul, că pentru întâia oară ziarisții au fost îngăduiți la o distanță foarte mică de autocratul tuturor Rușilor. Măsurile luate de directorul siguranței generale a statului, au dovedit mult tact, o admirabilă pricepere a situațiilor și o conștiință deplină a importanței momentului.

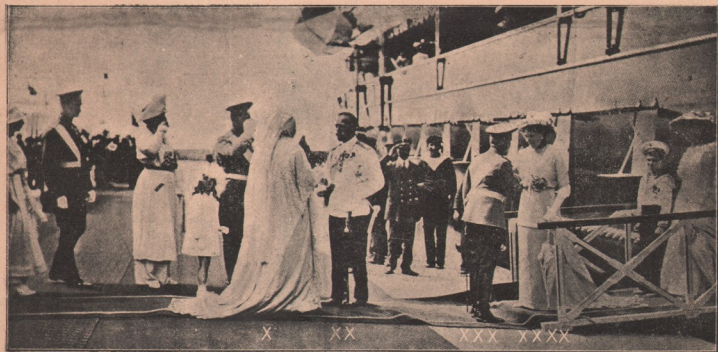
Trebuie știut deasemenea faptul, că țarul, venind la noi în țară, el care e așteptat de mii de gloanțe și de pumnale, care-l pândesc în întunec, n'a fost amenințat de nici o primejdie. Din informațiunile pe cari le avem, n'a fost arestată nici o persoană, care prin atitudinea sa să fi dat de bănuț. E probabil, că mulți cari îl pândeau pe țar, au înțeles, că n'au ce căută pe pământul românesc. Și aceasta e mult.

Am spus, că vizita țarului a fost o vizită cu noroc. Prestigiul României, incontestabil, a crescut. Suntem azi punctul asupra căruia privește Europa, cu o justificată luare aminte.

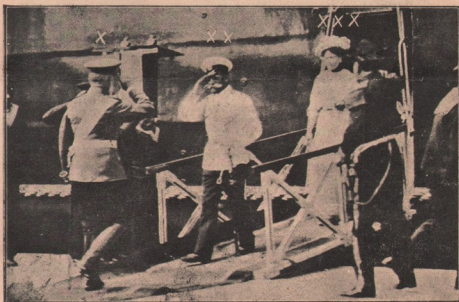
Vizita aceasta însă trebuie să-i fi lăsat și țarului impresii din cele mai puternice, pentru chipul în care s'a desfășurat.

O vreme admirabilă a favorizat călătoria țarului spre România, vreme, care a venit după ploii nesfârșite, cari exasperaseră pe toată lumea. Norii, cari se tot descărcaseră mereu până în ajun, fugiseră și se rânduiseră departe, ca într'un cerc, lăsând cerul Constanței senin și albastru. Faptul acesta ne-a adus aminte o afirmațiune, pe care o auzisem demult: Regele Carol e un rege norocos; la toate festivitățile la care asistă, are totdeauna o vreme bună; iar când sosește într'o localitate unde e secetă, aduce cu El ploaia, belșugul. În împrejurarea de față, lumea a comentat mult și cu interes, această vreme, care, spre surprinderea tuturor, a fost admirabilă.

La sosirea țarului, în momentul când iachtlul Standard s'a apropiat de punctul unde trebuia să acosteze,

Vederi dela Constanța: 1. Primirea auguștilor oaspeți ruși le debarcader: M. S. Regina Elisabeta (x) și M. S. Țarul Nicolae (xx). În stânga Reginei (dela stânga la dreapta): Prințesa-Marioara, Prințesele Carol, Prințesa Maria, Prințesa Ileana, Prințesele Ferdinand. M. S. Regele (xxx) în uniformă de mareșal rus și M. S. Țarina (xxxx). În dreapta Țarinei: Țareviucul și una din ficele Țarului. — 2. M. S. Regele (x) și M. S. Țarul (xx) la prima lor întâlnire se salută militărește, după care își strâng mâna și se îmbrățișează. M. S. Țarina (xxx). După împărteasă urmează Țareviucul și cele patru mariducece, fice ale Suveranilor ruși.

spiritele erau într'o stare de legitimă încordare. Civili, erau, ca și militarii, în cea mai riguroasă ținută de *drepti*! Țarul, ca și țarina și marile ducese, erau privite de departe cu un viu interes. Acela însă, spre care eră îndreptată, în mod special, atențiunea tuturor, eră împăratul. Mic de statură, El are o figură blondă din cele mai simpatice și ochii de un albastru senin. În toată ținuta și personalitatea sa, n'are nimic marțial, afară de sabie și de șapca, pe care, ca toți Rușii, o poartă cam pe o sprânceană și stăruitor dată pe ceafă.

Țarina are o siluetă elegantă; e înaltă și brună; figura distinsă îi e slăbită și suferindă. Fica marelui duce de Hessa, punând pe fruntea Sa coroana imperială a Rusiei, a pus în același timp coroana unor mari și stăruitoare dureri. Privind spre țăruțul, pe care aveă să pună piciorul, țarm care reprezentă în această clipă *Necunoscutul*, țarina a atras lângă Ea pe singurul fiu pe care-l are, și l-a prins de mână.

Se cunoaște stăruința, cu care anarhiștii au urmărit și urmăresc nimicirea acestei odrasle imperiale,

singura mlădiță în care și-a pus speranța dinastia Romanovilor.

O întâmplare nenorocită; spun cercurile palatiste, — voința dușmanilor monarhiei, spune poporul, — a făcut ca și această singură mlădiță să fie pusă în situație de a nu avea urmași.

Țareviucul e plăpând și suferind; are o figură brună și fină, ca a mamei sale. Micul Alexis Nicolaevici e prea mic, prea puțin dezvoltat, pentru vârsta de 10 ani, pe care o are. E îmbrăcat în uniformă de marinar și poartă la piept două medalii și o

cruce. Salută din când în când militărește și cu toate că vrăsta i-ar da dreptul să fie mai zburdalnic, e de-o seriozitate dureroasă. Trebuie să se fi simțit foarte mirat și foarte fericit, când l-a văzut pe prințul nostru Nicolae, alergând și jucându-se cu el. Între cei doi copii s'a legat o prietinie, care are toți sortii să se păstreze. Finul țarului, prințul Nicolae, s'a fugărit cu țareviul și s'a luptat cu el, gădilându-l și biruindu-l.

În preajma lor ședeau patru cazaci din garda personală a țarului, oameni strașnici la înfățișare, înalți și îmbrăcați în roșu, cu căciuli enorme, negre. Sunt oameni, cari mor apărând pe țar și pe ai lui; ei primesc și dau ordinele, ținând mâna pe lungul pumnal dela brâu, care le e nelipsit. Și respectul lor pentru țar și familia lui, e un respect care are un caracter divin. Asemenea preoților catolici, cari oficiind, trec de zeci de ori prin fața altarului, totdeauna îngenunchiând cu venerație, strașnicii cazaci dela Don se imobilizează, salutând profund de câte ori trec pe lângă împărat sau pe lângă un membru al familiei lui.

Marile ducese sunt mai puțin frumoase, decât principesele noastre. Ele sunt însă foarte gingașe. Sfiala, pe care o aveau la început, le-a perit repede și, mai târziu, chipurile

li s'au luminat adeseori de un zîmbet deschis sau de un răs voios.

Lumea întreagă a recunoscut, că țarul e un om foarte simpatic și blând, ca înfățișare; acei cari i-au vorbit, îi laudă extrema amabilitate și recunoscut în el un om foarte agreabil.

Scriitorul rândurilor de față crede, că a văzut pe chipul împăratului Rusiei o tresărire de teamă, când cincisprezece aparate fotografice s'au îndreptat spre el, ochindu-l. Fotografii, în genere, fac dovadă deplină de exces de zel, mai ales când e vorba de împărați.

Fotografiile din România să se bucare și să se felicite între ei; niciodată confrății lor din alte țări n'au avut și nu vor mai avea prilejul să-l vizeze așa de aproape cum l-au vizat ei.

Țarul a mai avut un moment în care a înțeles câtă deosebire a între viața Suveranilor români și viața lui. La un moment dat, regele Carol, lăsând pe țar în pavilionul imperial, a plecat în oraș cu un automobil. La volan, ca șofer, era principele Ferdinand. Suveranul și prințul au plecat fără nici un fel de escortă. Țarul, când a văzut acest lucru, s'a uitat lung și nu-i venea să creadă. El a întrebat pe un domn inspector

de poliție, care era aproape, dacă regele nostru pleacă de multeori așa. Și răspunsul dat de inspectorul de poliție, că regele se duce și la Moși, l-a pus pe țar și mai mult pe gânduri.

M. NEGRU

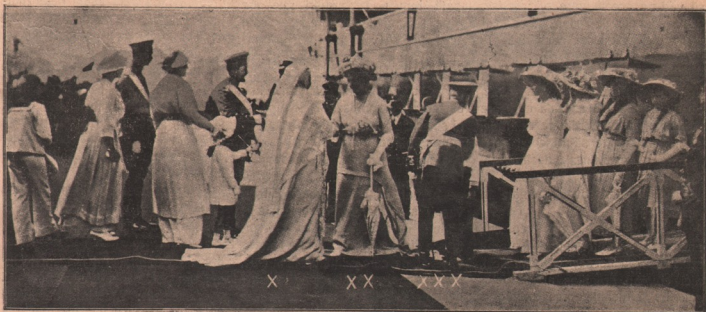
□ □ □

Taifasuri...

— Rumeneala din potică. —

Stam mai dăunăzi în grădina unui restaurant și priviam la lumea, ce da năvală la mesele înșurite frumoase, pofitoare. Stam, priviam și clasam la femeile frumoase, îmbrăcate la ultima modă, cu haine subțiri, transparente. Valurile orchestrei militare mă legănau într-o dulce visare și eram într-o stare sufletească, când totul mă fermecă, mă încântă și-mi da aripi sufletului și avânt fantaziei. În lumina gălbuie a lămpilor electrice, îmi părea toată lumea cu fața senină, cu fața zîmbitoare, veselă și fragedă. Simțeam o plăcere neînchipuită, să-mi scald ochii pe atâtea fețe frumoase și m-aș fi simțit cu desăvârșire mulțumit, dacă dela masa vecină n'ar fi ajuns la urechile mele următoarele frânturi de vorbe:

— E văpsită, dragă. Ți-o spun eu, că-i văpsită. Privește-i fața, ochii, cercănele de sub ochi, părul, tot

M. S. Regina (x) și M. S. Țarina (xx). M. S. Regele mângăie pe obraz pe Țareviul. *În dreapta*: cele patru fiice ale Țarului.

Adunarea națională dela Iteanda-mare: Dr. Iuliu Maniu, vorbind poporului.

tot și examinează-le. Uite, e de-un deget vâpseaua, rumeneala..."

N'am întors capul într'acolo, de unde veneau vorbele. Mi-eră năcaz chiar, că le-am auzit și că avuseră darul, să mă scoată din visurile mele. Am trecut însă repede în revistă femeile dela mesele vecine, să văd pe aceea, care se vâpsise. Și-am văzut'o. Se vedeă, că obrazul ei n'are culoarea cea adevărată, culoarea cea naturală, dar nu eră de-un deget, cum afirmă vecina dela spatele mele. Ba aș putea spune, că rumeneala eră așezată cu mare dibăcie și cu extraordinară rafinărie, că trebuia anume să-ji încorzi ochii și bine să examinezi, dacă doriai să o distingi. Dar eră vâpsea și vecina cărțileare aveă dreptate în fond.

După episodul acesta neplăcut, am rămas gânditor și par'că nu mă mai fereceau nici acordurile muzice, nici cripitul drăgălaș al vecinelor superbe și încântătoare. Am rămas gânditor și m'am întrebat, că la a-decă, de ce-și vâpsec femeile obra-

zul? Ca să fie mai frumoase, firește, și dorința asta a lor e pe deplin justificată și explicabilă. Dar păcătuiesc împotriva eului lor, că se vâpsec. Pentruca să pară mai frumoasă pe-o scurtă durată, își ruinează frumseța naturală. Își diformează fața pe ani de zile. O știe toată lumea, ce urmări rele are vâpsitul obrazului; despre asta e cam de prisos să vorbim și noi prin urmare. Nici nu cu scopul acesta înșirăm vorbele acestea, ci ca să ne întrebăm, cine poartă adevărata vină, că femeile se vâpsec? Și aici, să ni se scuze împrăzneala, când susținem, că bărbații. O utopie, veji crede! Femeile se vâpsec și bărbații să poarte vina! Și e așa. Căci dacă pe bărbat nu l-ar ferecă chipul vâpsit și preparat, cu rumenele și fâiniuri, dacă fiecare lină și-ar înțorzoare disprețuitor ochii dela femeia vâpsită, pe care o 'ntâlnește 'n cale, poate s'ar desbăra iubitele noastre, de dorința asta de-a parveni frumoase prin rumeneală. Dar, noi bărbații, suntem prea indulgenți și prea supuși ca-

priciilor femeii. Închipuți-vă numai pe-o clipă contrarul! Închipuți-vă, ce-ar face mireasa noastră, ce-ar face soacra, dacă într'o sară am apărea la ei la cină cu fața sulemenită, cu părul blond vâpsit în negru și cu ochii strălucitori de injecția, ce le-am dat-o cu nu știu ce fluid preparat! Eu cred, că nu ne-ar mulțumi și nu s'ar arăta „încântate” de felul nostru de-a parveni frumoși și cuceritori! E așa de simplu doar. Ce plăcere, ce fiori poji să simți față de-un chip vâpsit, pe care minciuna și falșitatea a pus așa de eclatantă pecete! Și ce sinceritate poate să fie în sufletul, care-și maschează espresia cea mai vie: obrazul și ochii.

Țăranul nostru are atât de multă dreptate, când rostește versurile a-cestea de ironie, cu

„Rumeneala din poetică” —

are atâtă dreptate și noi, intelectuali, am puteă învăța ceva dela ei...

Concluzia: Tănărilor, disprețuți chiar pe mireasa noastră, dacă se vâpsește!...

Radu Mârgean.

Icoane din luptele naționale.

Fruntașii noștri naționali în primăvara asta au hotărât să țină mai multe adunări populare, ca să facă cunoscută fraților dela țară situația politică și să protesteze împotriva unor stări de lucruri, cari ne apasă și pe noi, ca cetățeni ai acestei țări. Cea dintâi adunare s-a ținut la Alba-Iulia, dar aici nu s-a putut aduce nici o hotărâre, căci „autoritatea“ a spulberat miile de ascultători, sub pretext, că Dr. Aurel Vlad „agită“ poporul. Ca o continuare a acestei adunări se poate considera adunarea dela *Ileandamare*, din care arătăm aci cettitorilor noștri două momente.

În chipul dintâi se vede vorbind *Dr. Iuliu Maniu*, agitul membru al comitetului național, care ca orator e cel mai prețuit și mai distins.

Stăpân pe o logică de fer, dl Dr. Iuliu Maniu, înlănțuie pe ascultători prin espunerea sa clară și prin vorba sa românească *neaoșă, fluentă și corectă*. Se vede și 'n chip, cum privitorii robiți de vorba sa, îl ascultă cu o încordare din cele mai depline.

În al doilea chip vorbește dela masă *Dr. V. Braniște*, redactorul ziarului „*Drapelul*“, iar la spatele dânsului stău Dr. Teodor Mihali, sprintenul v.-președinte al partidului național, Dr. Iuliu Maniu și alții.

Dr. Valer Braniște, ca orator are multă vervă și meșter la vorbă, e de multeori stăpân pe-o ironie, care taie adânc și crud. Adevăratul său talent însă se reflectează indesebi în articolele sale fără titlu din „*Drapelul*“, în care discută principiar

toate chestiile însemnate dela ordinea zilei, însoțindu-le de observări juste, scăldate des în flacăra naționalismului cu rezon.

□ □ □

— *La numărul acesta am adaugat mandate postale și rugăm pe onorații noștri abonați, să binevoiască a reînoi fără amânare abonamentul și a răspândi revista noastră în cercuri cât mai largi. E în interesul tuturor, ca, asigurându-ni-se cât mai mulți abonați, să putem da revista tot mai bună și mai bogată.*

□ □ □

Adunarea națională dela *Ileandamare*: Dr. Valer Braniște, la tribună.

CRONICĂ LITERARĂ

— Toate cărțile, despre cari se vorbește la acest loc, pot fi procurate dela „Librăria Dr. S. Bornemisa” în Orăștie. —

L. Paukerow: „Când joci teatru românesc în țara ungurească.” Prețul cor. 220 franco.

Din cartea domnului Leonard Paukerow se desprinde spiritul de observație al gazetarului isteț, care pătrunde faptele și pe oameni și știe toate să le redea în forma ușoară și cizelată a reporterului. Nimic, din cele ce aparțin subiectului său interesant, nu-i scapă din vedere; nici întâmplări, nici vorbe, nici fapte. Virtuos în manauera limbii, îmbracă întâmplările în colorii vii și caracterizează instituții și lucruri în linii marcate. După titlul cărții, te-ai aștepta, ca autorul să ture și să fulgere împotriva purtătorilor de putere, cari pun piedeci oricărei manifestații culturale românești; dacă cetești însă cartea, observi, că autorul — gazetar de profesie — oprimării și piedecii de data aceasta nu-i dă o importanță capitală. Ni-zuiește în schimb, să caracterizeze deosebitele centre culturale românești, scoțând în relief rolul bărbatilor purtători de făclii pe terenul cultural și mai ales pe cel al politice. Nu-i, aproape, persoana cât de cât marcantă în cele 17 orășele, în cari trupa Antonescu a jucat, ca să nu fie macar amintită de domnul Paukerow. Figurile politice sunt chiar pe pagini întregi zugrăvite și cu multă simpatie redată. Ani de-arândul convenind cu frunțașii politice noastre naționale, autorul a avut ocazie în nenumărate rânduri, ca să-i observe, să-i studieze și să-i cunoască. De aceea caracterizările domnului Paukerow sunt vii și mai ales sunt toate îmbrăcate în culoarea vie a omului încântat de bărbății conducătorii ai destinului românesc. La prima vedere s-ar părea, că nici n-a avut altceva de scop, decât acela al reclamei indivizilor, dar apoi vezi totuși, că reclama sa nu-i decât profesiunea unui cult pentru aceia, cu cari autorul a convenit adesea și de multeori intim. Nu vezi lauda exagerată a omului de partid plătit, ci entuziasmul străinului, care trăiește între noi și mai ales prin noi. După cum știm, domnul Leonard Paukerow nu-i român, dar face gazetărie românească și-i crescut în școala românească. Aceasta e bine s'o spunem, ca să iasă la iveală, că laudele aduse de dânsul multora dintre bărbății noștri, sunt de cele mai multe

ori juste și nu exagerate. Căci, dacă un român prin naștere ar fi tratat acest subiect în felul domnului Leonard Paukerow, acela ar fi deus și mai mult suflet și colorit mai viu în descrierea unor oameni și locuri, și poate ar fi putut fi mai mult bănuț de parțialitate.

Cartea se 'ncheie cu reflexii privitoare la soartea „Societății pentru fond de teatru” și cu articole de gazete, cari vorbesc despre campania dramatică întreprinsă de domnul Antonescu. În întregimea ei, e o lectură ușoară și distractivă, și mai ales o lectură folositoare pentru artiștii, cari doresc să ne cerceteze în viitor. Aceștia vor afla în ea nume prețioase, cărora se vor putea adresa cu încredere, că le vor pune rosturile la cale. O recomandăm cetitorilor noștri.

Revistă românească cu tendinți religioase. La alte popoare, cu o literatură mai desvoltată, cu un public cetitor mai mare, revistele cari reprezintă un curent religios, sunt destul de numeroase. Și nu s'ar putea spune, că această tendință adănc imprimată în coloanele ei de literatură, ar fi povară, ori piedecă chiar, pentru desvoltarea literaturii frumoase. Nu. Căci azi, când pe vasta câmpie a poeziei băntuie multime de curente, cari de cari mai ciudate și imorale chiar, — un curent sănătos, care să dea hrană aleasă sufletului creștin evlavios, numai o binefăcătoare poate fi pentru literatură. — Noi salutăm cu drag, tocmai din pricina aceasta, apariția revistei „Văpaia”, și ne bucurăm, că în coloanele ei vom avea posibilitatea să cetim numai lucrări senine, curate și edificatoare. În numărul prim vedem alese articole de arhimandritul Scriban, scriitorii G. Galaction. I. Mihălescu, I. Chiru-Nanov și alții. Remarcăm din articolul de introducere a domnului G. Galaction, următoarele rânduri:

„Literatura, poezia, visul!.., cât ne-ar fi de binefăcătoare! Ar fi ploaia cea mai binecuvântată peste îndelung sterpele noastre plaiuri bisericesti. Și credeți, tinerii mei prieteni, că ar fi o inovație? Credeți că ați aduce ceva străin tradițiunii noastre bisericesti? Departe de acolo! Să știți?, că — dimpotrivă! — de când literatura, poezia și visul s'au stins din sufletul și din inima

oamenilor bisericesti, tot de atunci s'au veștețit și trandafirii, au murit și crinii, cu cari Sfinții Părinți au încununat biserica Domnului!. Credeți voi, că sfinții Vasilie, Ioan Chriostomul, Grigorie de Nazianz erau niște cârmătari fără poezie, niște cerberi dogmatici fără simțire?.. Nu uitați niciodată: toți acești minunați creatori de suflete erau niște mari poeți, niște străluciți oameni de litere!”

Momente dela Constanța. Domnul V. Nițescu, publică în „Gazeta Transilvaniei” interesante amintiri dela Constanța, din prilejul vizitei țarului. Reținem din ele urătoarele momente simpatice: „Prințul Carol făcea curte mării ducese Olga, pe fruntea căreia strălucia o diademă de briliante. Privirile invitaților in-zistau mai mult, ca de obicei, asupra acestei perechi de tineri. Prințul părea sfios, o piroteală ușoară se înstăpânise peste fața lui, iar marea ducesa se arăta cumpătată la vorbă, ca orice fată mare. Cuvântul ei era însă cald, sincer, simpatic.

În fața lor eră Tațiana. Aceeași apariție tăcută, modestă, simpatică. Numai cele două ducese mai mici păreau mai șgobii. Ba cea mai mică se arăta uneori încrezută pe frumșetea ei. Tereviciul se uită scuturăto la asistență. Prințul Nicolae cu vorba lui dulce, răsfățată, strengărească îl mai trezia din când în când la realitate și-i făcea de sigur propunerii pentru nostimele jocuri din viitor...”

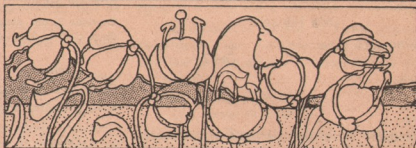
Goga și Lupas în Academie. Poetul Octavian Goga și distinsul istoric dela Selighe, Dr. Ioan Lupas, au fost aleși membri corepondenți în Academie română. Ne bucurăm din inimă pentru această alegere nimerită și meritată. Felicitări!

Urmasul lui Liciu. Artistul C. Belcot dela Teatrul Național întreprinde în vara aceasta cu artiști de seamă un turneu prin Bucovina, ca să ducă mai departe solia artei dramatice românești în această țară. Se știe, că în Bucovina neuitatul artist P. Liciu, a făcut numeroase turnee adu de-arândul, contribuind în măsură mare la desvoltarea gustului și la dragostea pentru teatrul românesc. Această misiune o ia acum asupra sa domnul Belcot, și se crede, că dânsul va putea corespunde pe deplin nădejzilor, ce i se avansează.

PAGINI LITERARE

DOAMNA MUNȚILOR.

PIESĂ ÎN PATRU ACTE, ÎN VERSURI. — DE I. U. SORICU.

Cătălina pleacă la luptă.

Scena VIII.

Iancu.

Așa dară gata? Haide, spune-ți tulnicul, să sune!

Cătălina.

Plecii și nu mi-ai spus o vorbă...

Iancu, mângâind-o.

Tu, frumoasa mea minune!

Prefecți și tribunalii pleacă.

Silvia oprește o clipă, în prag, pe Buteanu, îl privește cu duioșie, zicându-i:

Nu știu ce mă înfloară. Pare c'ai porni la moarte!

Buteanu, sărutându-o pe amândoi ochii.

Fericit acel ce are grija cine să i-o poarte!..

Pornesc cu toții, rămânând în cerdac numai Silvia și Cătălina.

Silvia, cu tristeță.

Tot aceasta mi-a fost partea chiar decând ne-am

logodit!

N'am putut nici două vorbe să ne spunem liniștit.

Cătălina, căutând s'o încurajeze.

Or veni și zile bune de iubire și lumină..

Silvia.

Ce departe sunt acestea! Ce departe, Cătălină!

Și mă doare, că pe cel mai gingaș vis frumos al vieții,

Nourii se 'ntind cu umbra chiar din zorii finereții.

Socotiam că armistițiul, mult pușin, cât o să țină,

Va aduce 'n bietu-mi suflet o scântie de lumină,

Însă nu. Căci chiar acuma. Par'c'ar fi ceva făcut,

Mai pușin ca toldeaua ne-am vorbit și ne-am văzut.

Cătălina.

Chiamă-l în cuvinte blânde, vezi-l în închipuire,

Și ascultă-i astfel, dragă, șoapta caldă de iubire,

Și icoana dulce strânge-i lângă sânul tău plăpând,

Și mângâie-l iubitoare și-l alintă dulce 'n gând,

Până când din înmăștiime Domnul bolșilor albastre

Ne va da, oda' cu pacea, sfânta zi a nunței voastre...

Silvia.

Pân' acum doar cu gândul mângâiatu-m-am, dar vine
Vremea, când atâtea umbre se coboară peste mine.
Sufletul care 'nflorise, ca și floarea lui April,
Mi l-am mângâiat cu vorbe de alină ca pe-un copil.

— Plânge. —

Cătălina.

Floare dulce, șterge-ți ochii... o sărută. Focurile-au
fîncetat,

Nu mai vine nici un zgomot cu fiorul peste sat.

Tu te plângi, dar ei, sârmanii, or fi frânți și obosiți...

Să gălim fășii de pânză, ca s'avem pentru răniiți...

Ia o trambă de pânză și începe să taie fășii pentru bandaje.
Silvia le împătură.

Silvia.

Până bieții dascăliște văduve dela Uioară,

Ce păcate și pe dânsa... Singurul fecior să-i moară!

Cătălina, rupând fășii.

Astăzi plânge, dar din lacrimi în curând o să-i răsară
Pe cărările umbrite dalbe flori de primăvară.

Silvia.

Arpadi are dreapta. Bină-ar fi să se 'nțeleagă

Ori și cum...

Cătălina, dojenind-o cu privirea.

Da, da! Cu cinste. Nu ori cum, copilă dragă!

Uite vine o femeie și se 'ndreaptă către noi!

Ce-o fi aducând-o-aicea?

Silvia.

Cine știe ce nevoi!

Se apropie de ele o munteancă înaltă, tristă, cu îmbrăcămintea
sfâșiată, în mâna dreaptă cu o lance. Are privirea îndurerată,
dar energică. E Pelagia Roșu, căreia la Mărișel i-au ucis bărbatul
și fratele. Ea vorbește întâi cu un ton dureros. Apoi vorbele-i devin tot mai vehemente.

Scena IX.

Pelagia.

Bună ziua! Spor la lucru!

Silvia și Cătălina.

Mulțumimu-ți dumițale!

Cătălina.

Dar de unde și ce veste?

Pelagia.

Dela Mărișel!

Cătălina.

Ce-i?

Pelagia.

Jale!

Silvia.

Ce s'a întâmplat? Acolo par'că-i oaste 'mpărătească...

Pelagia.

A plecat de mult. Acuma-s doar muieri, ca să păzască.

Cătălina.

Și-ai venit pe jos?

Pelagia.

N'am aripi, ca să pot veni în zbor,

Să vestesc c'aveam pe lume un bărbat și-un frățior,

Și-amândoi, uciși mișelnic de-ai lui Vasvári, căzură...

Reci, cu mâinile pe lance, stau întinși în bălătură,

Iar pe drumuri numai leșuri ciopârțite 'n orice loc,

Te 'nfioară-atâta grăoză... Vai de neam fără noroc!

Mistuiile cad sub flacări toate cele de prin case,

De sub spuză cea ierbinte vezi albind șiraș de oase,

Par'că n'a mai fost vieajă pe la noi decând pământul...

Nu știi ce-am greșit, o Doamnă, însă prea ne ceartă
[Sfântul.

Ce sunt vinovați copiii, schingiuiți și ei în silă?

Să se 'ndure de ei bătr, dacă n'are de noi milă!..

Cătălina.

Cum? Dar unde sunt lănceri?

Pelagia.

Cu Axente sus la munte,

Că de-aceia n'a fost nimeni pe dușman ca să-l înfrunte!

Cătălina.

Ce să facem?

Pelagia.

Mă pricepe eu, că m'a învățat păcatul...

Dacă nu-i cin' să-mi răzbune frățiorul și bărbatul,

O să mor și eu cu dâșii. Eu muierile 'mi adun,

Sângele fără de milă cu prisos am să-l răzbun!

Dă-mi un steag!.. O să-l deslășor astăzi chiar la

[Mărișel!

Să s'adune tot ce-i soră și soție lângă el.

Știm și noi purfă toporul și furciul și 'mbălcicul...

Dă-mi un steag, să nu se 'ntindă prea 'nspăimântător

[pustiul!

Silvia își șterge ochii, ia un steag și-l întinde Cătălinei. Aceasta
il deslășură, plânge, îl sărută și coboară cu el la Pelagia. Silvia
privește cu ochii înlăcrâmați la ele.

Cătălina, dând Pelagiei steagul.

Ia-l, și Maica Precurată să te poarte 'n paza ei,

Tu cea mai nenorocită și mai sfântă 'ntre femei!

Și să-l porți tot sus și mândru, la triumf cât vei putea,

Pelagia.

Focul, care-mi arde 'n suflet, ce va face vei vede! Și-acum spune-mi cale bună și izbândă, că pornesc!

Cuprinde la sân steagul, subsoară lancea și pornește, uitându-se când la steag, când la lance, când, oprindu-se și privind la Cătălina.

Cătălina.

Dumnezeu să-ți ocrotească brațul tău cel voinicesc!

Silvia și Cătălina privesc cu ochii 'nlăcrâmați după ea, care le strigă de departe:

Pelagia.

O să-l port cu vrednicie! Cătălină, să n'ai teamă!
El e solul răzbunării!

Cătălina începe să tremure. Privește lung la Silvia, care plânge în cerdac. Apoi, făcând un gest hotărât, pornește după Pelagia.

Cătălina.

Ia-mă și pe mine, mamă!..

Cântec.

O lună cu chipul rotund

Se 'naltă pe vârfuri de casă

Și neguri și umbre s'ascund

Și pace pe lume se lasă.

Doar numai sfielnic ca 'n vis

Un susur colindă prin ramuri,

Prin ramuri de măr și cais —

O floare mi-adoarme pe gemari.

ECATERINA PITIS

FRACUL

— LOCALIZARE —

Când plec la drum mă aflu totdeauna între două alternative: sau șosec în gară cu o jumătate de oră mai de vreme sau... cu două-trei secunde mai târziu.

Cetitorule, dacă vreodată vizitezi gara Ploești și zărești un tânăr, care suflând din greu năvălește pe peronul gării, se uită lung dezolat, după acceleratul ce a părăsit stația, își întoarce necăjit ceasornicul vecinic rămas în urmă, aruncă furios o țigară nevinovată, abia aprinsă, își aprinde apoi resemnat alta, și studiază grăbit „mersul trenurilor” — poți să pariezi, cetitorule, că tânărul dezolat sunt eu.

De data aceasta însă am fost punctual.

La orele 2 trenul plecă la București și la orele 1 și 20 eram în gară. Avui grija să cumpăr „jurnalisticului” restul de ziare ce-l aveă — om ești, vrei să știi

doar ce s'a întâmplat alaltăieri la Carlovitz și Iohannisburg — vizitai sala de așteptare, restaurantul, sala de bagaje... Ola, cine predă acolo un cufăr uriaș!

Ionescu, publicist, conferențiar și amicul meu intim.

— În cotro Ionescule?

— La București! o conferință în „Sala rezemenților”, cetire din opere inedite! Și tu?

— La București! Teatrul „Intim”, premieră.

— Umbă încet să nu *cazi*, mă sfătui prietenul.

— Ferește-te de ouă... clocite, îi răspunsei eu, ca să nu par nepoliticos. Dar ce ai în vagonul acela de cufăr? Opere complete?

— Nu, dragul meu — îmi răspunse amicul îngrijorat. Trei fracuri, două sacouri, cinci costume, un smoking, opt cămăși, șase perechi de ghete de lac...

„Ascultă Ionescule: ții conferința la o Academie de croitorie?

— Aibi răbdare, îți explic eu în vagonul restaurant. Acum lasă-mă să îngrijesc de cufăr.”

Un sfert de oră mai târziu ne aflam în vagonul restaurant. Trebuie să constat, că Ionescu nu-și luase nici halat, nici costum de turist.

„Bucureștii e un oraș periculos, își începî el explicația.

În primăvara anului trecut când am ținut conferința la București, am plecat fără bagaje. Mă gândeam; dela Ploești la București, pleci direct în frac și nu mai ai nici un bucluc.

— Foarte inteligent!

„Din potrivă, cea mai mare prostie, cea mai stupidă îndrăzneală, cea mai patentată nebulie! Numai un novice poate plecă în frac la București”.

Ionescu deveni patetic „Doamne, eră atât de frumos, nu făcuse încă nici un bal — eră odorul meu, răsfățat. Elegant, abia eșit de sub mașina de călcat, reușisem să plac și nevestei în el. Sunt trei feluri de fracuri...

— Neplătite, făcute în rate și luate de pomană — îl intrerusei eu nerăbdător. De ce nu ții o conferință la o Academie de croitorie: „Fracul pe vremea lui Mihai Viteazu” sau „Influența fracului asupra căpșunelor.”

„Ești cu totul lipsit de simțul frumosului — se plânse Ionescu, și în special rău crescut. Dar, nu vreau să fac personalități.

Mă văd deci, în frac, în vagon la Ploești, mă așez la fereastră, îmi atârî pardesiul în cuer, și-mi recitesc programul conferinței.

O bubuitură puternică însă mă trezi din reverie.

Aveam impresia că se apropie sfârșitul.

— O deraiere, ciocnire?

„De unde! Nici nu pornisem încă. Conductorul trântise ușa, care se închisese, zmulgând o poală a fracului meu.

— Condoleanțele mele!

„Fracul meu, frumosul frac al vieții mele, eră

distrus. Eram într'o stare asemănătoare aceleia a unui tigru, în a cărui cușcă stă afixat: „Răgetele interzise!”

O dșoară, ce se află în același cupeu, se oferi să-mi coase poala fracului; am refuzat. Cum eră să apar într'un frac cărpit... o serată literară doar nu-i un bal mascat”.

— Asta depinde!

„Iar începi cu mojiicile?

Sosit la București dădui fuga la taica Lazăr, unde lui cu împrumut cel mai frumos frac de care dispunea. Să mă fi văzut în el ai fi jurat, că am greșit și am pus pantalonii în loc de frac... Ce eră să fac însă? Mi-am încheiat cu grijă pardesiul, ca să nu inspir compătimire.

— Cel puțin înaintea conferinței!

Ionescu mă privi disprețuitor și continua: „Îmi eră cald și hotărîi să mă plimb departe, afară din oraș, spre Lemaitre.

E o privește frumoasă, frumoasă acolo și malurile Dâmboviței sunt verzi și apa e adâncă. Ți-o recomand pentru cazul când ai să fii fluerat la premiera de azi. E acolo o casă mare pânditor de curente...

— Literare?

„electrice. Un specialist ne explică funcțiunea și un lucrător închise apoi ușa grea de fier. Lumea eră satisfăcută.

— Tu însă...

„Eu însă, țișam ca în gaură de șarpe. Nenorocitul îmi secestrase poala stângă a fracului. De data asta nu eră rupt, dar perforat, perforat ca o chitanță de bir. De bietul meu pardesiu nici nu-ți mai vorbesc. Plutea liniștit spre Dunăre, pe apa Dâmboviței.

În viteza nebulă a automobilului mă îndreptam din nou spre taica Lazăr. De data asta primirea a fost mai rece.

Taica Lazăr susțineă, că fracul readus perforat, eră nou nouț și confecționat din cel mai fin camgar. Nu fusese împrumutat de cât o singură dată, unui maior cu prilejul unei solemnității civile. În timpul discuției s'a repetat de câteva ori cuvântul „poliție”, s'a vorbit de „nerespectarea proprietății altuia” și de alte asemenea lucruri plăcute.

— ...Mai sunt deci și alți oameni răi crescuți” — constat eu mulțumit.

„Jumătate din onorariul conferinței mele eră topit, dar în schimb obținu un alt frac.

Se vedeă în el, că pierdusem încrederea în taica Lazăr.

Când mi-a cerut părerea asupra lui, i-am exprimat-o într'un singur cuvânt: „strălucitor”.

Strălucăă într'adevăr de sus până jos. Trebuie să fi aparținut înainte vre-unui uriaș luptător de circ, ajuns la ananghie în București, — altfel nu-mi puteam explică dimensiunile lui.

Și rătăceam așa pe străzile periculosului oraș, și lumea se uită lung după mine, dar te asigur nu din

cauza celebrității mele. Mă oprisem tocmă în fața unei vitrine și admiram formele perfecte ale unei fecioare...

— Esti sigur?

„Foarte sigur... eră de ceară. Eram entuziasmat. Nenorocirea te găsește însă pretutindeni. Un coșar care nu vrea să știe ce-i poezia, trecu pur și simplu cu scara prin fracul meu. De data asta însă căzu victimă și cămașa. Frumosul piept de olandă, alb, care mai dădea puțină lumină fracului, avă culoarea nopților de toamnă.

La taica Lazăr n'am mai îndrăznit să mă duc.

Procesul e în curs și acum, în a doua instanță, și avocatul meu îmi spune: Numai un jurământ fals te mai poate salvă, dar nu te sfătuesc.

— Și conferința?

„A avut loc! Chelnerul dela restaurantul automat mi-a venit în'ajutor cu un adevărat frac automat: Când băgam un ban pe sus, eșeau pe jos zdrențe.

De atunci nu mai viu la București fără cufărul meu salvator! Trei fracuri, două sacouri, cinci costume, un smoking, opt cămăși, șase perechi de ghete de lac! Mie nu mi se mai poate întâmpla nimic, nimic!..“

Ionescu râdea radios și mulțumit de sine.

L'am felicitat.

Câteva ore mai târziu, mă aflu în garderoba teatrului cu directorul, când fui chemat la telefon. Eră Ionescu:

„Alecule dragă, încep eu el incurcat... N'ai putea... din garderoba teatrului... să obții un frac pentru mine, pentru astă-seară.

— Bine frate — răspunsei eu, neputându-mi stăpâni râsul — dar ce-i cu cufărul tău salvator?. Trei fracuri, două sacouri.

„Ascultă dragă, lasă gluma, sunt pierdut altfel. Știi că trag de obicei la Ștefăniță pe Antim. Și cum treceam în automobil peste pod... și cufărul meu eră de-asupra... și cum Dâmbovița curge dedesupt... și cu cufărul s'a prăvălit grămadă... în apă... și Dâmbovița curge nepăsătoare, înțelegi... Sunt pierdut...“

Precepte.

Unuia singur.

*Din suflul tău așez, un slav toți și-au făcut!
Și-atât de multe lanțuri legat te în de ei!
Dar numai gândul vecinic se n'alță, grav tăcut
Simțind pe Prometheul batjocorit de zei...*

*Cu dinți furioși de pradă în cale te așteaptă
Șacalii triști ai vieții din inimă să-ți ia,
— Dar, să-i acoperi locul, nu n'tinde mâna dreaptă,
Când drumul înainte poți să-ți deschizi cu ea...*

*Tu ești cu-atât mai tare, cu cât de râni mai plin,
Stropești întreaga-ți viață cu sângele-ți curat,
Cu cât șacalii vieții mai mulți spre tine vin
Iar corbii desnaședeții deasupra ta s'abat...*

*Cândoa vei fi pe culme, căci tu vei fi alesul!
Cu ce-o să mai rămână atunci inima ta...
Și stând cu fruntea n'nouri vedea-vei că n'lesul
E, ca să zvoări și restul, cu cât vei fi alesul,
Mulțimii fără număr ce n'vaci va aștepta!..*

M. SĂULESCU

Din răvașele unui voluntar

de N. N. BELDICEANU

Pe la ceasurile două, am intrat în Lovcea. Pe la răspântii stăteau îngrămădiți Turci și Turcoaise. Cei mai mulți, îmbrăcați în zdrențe, ca niște cerșitori. Casele păreau pustii; nu se vedea nicăiri nici un Bulgar. Părea, că la vestea venirii noastre, au fugit toți Bulgarii din oraș și c'au rămas numai Turcii. Toate prăvăliile is oblonite, zăvorâte. Spre miazăzi se înălțau munții posomorâți ai Bulgariei; spre miază noapte coline molcome, cu ogoare, peste care gândurile mi zburau spre Țară.

Intrăm în ograda întinsă a căzărniî polcului 34. În mijloc se înălțau două cazărni lungi, cu două rânduri; vechi, de pe vremea Turcilor, și dărăpănate ca niște case părăsîte de mult. În cazarma din fund găsim un escadron de călărași, veniți aici cu o zi înaintea noastră.

Mai întâi se dă ordin, să dormim în corturi, apoi se dă poruncă, să dormim în cazarmă.

Ne urcăm pe o scară putredă, și intrăm în dormitoarele cu paturi lungi dela un perete la celalalt, acoperite cu saltele de pae; așa cum le-a lăsat armata bulgărească, fugind din calea noastră. Grosul oștirii a plecat, firește, de aproape un an la războiu; compania care rămăsese aici, ca să păzească târgul, a fugit când am ajuns noi la Plevna.

Umblu prin dormitoarele pustii. Pe pereți portretele regelui și reginei. De jur-împrejur, portretele oamenilor lor mari; cromolitografii cari înfățișează biruințele lor. În câteva unghere, dau de dulapuri cu cărți pentru soldați. Răsfoesc câteva cărți. Într-o carte dau de harta peninsulei balcanice, în care Turcia și Dobrogea is roșii amândouă: pământuri de cucerit.

E prea trist la cazarmă și-cățiva ne căutam gazde în preajma căzărniî și ne găsim îndată. A doua zi, însă, pe când dormeam încă, a sunat alarma și nici nu știu când ne-am îmbrăcat și am alergat la cazarmă.

Locotenentul nostru ne spune, că s'au zărit bande în jurul târgului, că se poate să ne atace în timpul

noptii și maiorul a dat ordin: să doarmă toată lumea în cazarmă.

Cățiva, ne facem culcușul într'o chilie cu geamuri sparte, cu pânze de păianjeni prin unghere și cu praful de un deget; aici a fost cancelaria polcului. Într'un ungher e un dulap cu cărți și toate cărțile își răvășite în mijlocul odăii. Pe pereți, aceleași portrete ca și în dormitoare și o hartă mare a Bulgariei, în care tăiem, cu o linie groasă, fășa care ni se cuvine nouă. În chichineața noastră e un pat de fier și o canapea dărăpănată, îmbrăcată în piele castanie. Doi ne culcăm pe pat; doi pe canapea; ceilalți jos, pe foile de cort, cu capul pe râniți.

Afară ploaia în ropot și călărașii și-au vârit caii în cazarmă: se aude, din când în când, bubiutul copitelor în dușumele și ronțăitul cailor. Ne-am culcat îmbrăcați și încinși, cu cartușerele pline de gloanțe și cu puștile încărcate, la cap. Cartușerele îmi apăsă pânțele ca două ghiulele de plumb și nu pot adormi. Din odăile de jos, în care au vârit caii escadronului, se urcă un miros sărat de grajd. Împrejur, tovarășii horăie osteniți și afară ploaia cade potop.

A doua noapte, ne trezim cu sublocotenentul nostru. Ne vorbește repede și, la lumina felinarului pe care îl ridicase, ca să ne vadă, îi zărim fața speriată:

„Îmbrăcați-vă repede și încingeți-vă... S'au auzit focuri pe creasta munților, înspre partea în care avem posturile noastre...”

Și aleargă la ceilalți soldați. I se aude glasul prin dormitoare. Toată cazarma se umple de freamânt; se aud pași grăbiți, glasuri speriate. Se aud țâcănituri de arme. Escadronul ese pe poartă în galop. Prin ogradă furnică soldații prin întunerecul gros, prin care nu se vede la doi pași. Doi soldați și cu un sergent năvălesc pe ușă cu o ladă cu cartușe.

„A dat poruncă domn' căpitan: toată lumea să-și umple sacii de pesmeți cu cartușe...” strigă sergentul într'o răsunare; și prinde a împărți cartușe.

Stăm gata, încinși, cu cartușierele și sacii de pesmeți, plini de gloanțe, cu puștile lângă noi. Așteptăm mai bine de un cias, cu urechea așintită la zgomotele de-afară. Cu încetul, freamântul se potolește; și unul câte unul, ne culcăm iar, încinși, cu armele alături.

Când mă trezesc a doua zi, mi-i tot pânțele o rană parcă, înlăuntru.

Drăgan al nostru, soldatul care ne poartă nouă de grijă, intră, ca în fiecare dimineață, cu cânille cu ceai.

„Ce-a fost, mă Drăgane? îl întrebăm cu toții.

— Ce să fie? face Drăgan, trăgănat, așezând, cu băgare de seamă, cânille pe masă; cică o santinelă a văzut un licurici și-a strigat de trei ori: „Cine-i?” cum scrie la carte; și, dacă a văzut că licuriciul nu spune parola, a tras un foc, — ș'atunci toate santine-

lele au prins a trage și ele, de, mai-mai, erau să-și isprăvească gloanțele...”

Rătăcim cățiva prin târg. La fiecare casă, aproape, e ținută pe poartă o hârtie cu chenar negru și, din când în când, slovenim numele morților. Aproape toți își bătrâni, cincizeci și șasezeci de ani, ori copii de șaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece și douăzeci de ani; rar câte un om de treizeci—treizeci și cinci de ani. Târgul pare pustiu și acum, și pe lespezile trotuarelor, pașii noștri răsună ciudat.

Sara, se ivesc, pe la porți, femei bătrâne, — fețele și femeile tinere nu se arată, — toate își cernite. Stau mute, ca la un priveghiu. În fiecare casă e un mort parcă. Și trecem cu inima grea, pe străzile pustii; și în muțenia aceasta, răsunetul pașilor noștri, vorbele spuse mai tare, mă izbesc drept în inimă, mi se par o impietate. Îmi vine să vorbesc tot în șoaptă și să umblu cu pași înceți, fără vuet. Și toate își triste în târgul acesta: munții, cari se înalță mohorâți la cățiva pași de târg; grădinile cu frunzele mai închise parcă, aproape negre; casele cu acoperișurile de lespezi înegrite; râul care curge mut, cu apele vecinic turburi, pe sub poduri putrede.

Să știi!..

Căutătoarelor în cărți

*Veniți din toate patru părți
De unde vânturile bat...*

*Căci ureau să cat:
Să vad în ce pustiu de foc
Pier visurile de noroc.*

Căutătoarelor în cărți

*Veniți din toate patru părți
De unde norii apă sorb...*

*Destinul orb
Să mi-l ghiciți: să știi și eu
De am ori nu or'un Dumnezeu.*

*Veniți! veniți, ca 'n zbor de vânt,
Cât mai trăesc și cât mai cânt...
Și-mi spuneți tot ce nu 'nțeleg...*

*Ori, ce-am să'leg
Din tot pustiiul meu de trai?..
...Să știi să mi-l trăesc încai!!*

CĂIN

MARAMA SFINTEI VERONICA — 6 —

— POVESTIRE DIN VIEȚA MĂNTUITORULUI —
de SELMA LAGERLÖF — Trad. de AL. LUPEANU

Faustina stătea la gura străzii și privea calea grea a celui merit morții. Cu mirare a zărit mantaua de purpură de pe dânsul și cununa de spini de pe creșter.

— Cine-i omul acesta? — întrebă.

— A vrut să fie împărat, — răspuse cineva dintre cei din jur.

— Așadar pentru un lucru nu tocmai de dorit, trebuie să moară, — zise cu intristare bătrâna matroană.

Condannatul se clătina din când în când, sub greutatea crucii. Se trăgea tot mai încet înainte. Călăii i-au legat funie de sârmă în jurul mijlocului și au început să-l zmănecască de dânsa, ca să se silească mai tare. Însă când au zmăncit odată mai cu putere, a căzut la pământ și a rămas acolo jos, cu crucea pe spate.

Și s'a făcut atunci invălmășală mare. Călăreții romani au trebuit să-și încorde toate puterile, ca să poată opri mulțimea să nu se apropie. Au scos și săbiile la câteva mueri cari s'au împins înainte și s'au silit să ridice pe bietul căzut. Călăii îl loveau și îl îmboldeau pe condannat, ca să se scoale, dar nu putea de cruce. Pe urmă câțiva dintrânșii au prins de cruce, ca să o ridice.

Cel judecat la moarte și-a înălțat privirea și bătrâna Faustina a putut să-i vadă fața. Se cunoșteau pe ea urmele lovirilor: ranele. De pe fruntea rănită de cununa de spini se prelingeau câțiva picuri de sânge. Pletele îi erau încălcite; se lipeau deolaltă de sudori și de sânge. Gura îi era strânsă tare, dar buzele-i tremurau, ca și când ar fi voit să oprească cu putere grozavă un strigăt de durere. Ochii lui inundați de lacrimi, priveau fără țintă, și lucirea li s'a stins aproape de tot, de chin și de osteneală cumplită.

Dar, în dosul feții omului cununat cu moartea, bătrâna matroană a zărit, ca o părere, un frumos obraz palid, cu ochi înălțători, sublimi, și cu trăsături dulci, blânde. Și inima numai decăt și s'a umplut de compătimire adâncă pentru nenorocul și umilirea străinului.

— O, sărace omule, ce-au făcut cu tine? — strigă apropiindu-se c'un pas de dânsul, în vreme ce ochii i s'au umplut de lacrimi. Suferințele acestui om chinuit au făcut să-și uite năcazul ei și neliniștea de care eră cuprinsă. I se pără, că i se sfarmă inima de intristare. Voiă să grăbească la dânsul, alături de celealalte femei, ca să-l scape din mâinile călăilor.

Prinsul a văzut, că bătrâna se silește spre dânsul și s'a târit mai aproape. Ca și când singur dela dânsa ar așteptă scut împotriva celor cari îl goneșc și îl chinuie. I-a cuprins gencușii cu brațele. Și s'a lipit de dânsa, ca copilul care cereă apărare la maică-sa.

Bătrâna matroană s'a plecat peste dânsul și în vreme ce lacrimile îi curgeau părău, peptul i se înălță de bucurie, că bietul judecat la moarte s'a târit la dânsa, căutând scăpare. C'un braț l-a cuprins de după cap și precum mama duioasă mai întâi șterge lacrimile din ochii fiutului său, așa și dânsa și-a luat marama subțire și moale de în și a înălțat-o spre fața lui, ca să-i zvânte lacrimile și sudorile de sânge.

În vreme asta călăii au isprăvit cu crucea și, repezindu-se la prisonier, l-au târit cu dânsii. Îl trăgeau cu o iuțeață sălbatică, ciudindu-se pentru că întârzie. Condannatul a suspinat adânc, că l-au desfacut dela locul de scăpare, dar nu s'a împotrivit cătuș de puțin.

Însă Faustina totuș l-a îmbrățișat, ca să-l oprească, dar când brațele ei bătrâne, neputincioase, n'au putut să-l rețină, și a văzut că-l duc, îi pără ca și când i-ar răpi propriul copil.

— Nu, nu-l duceți dela mine! Nu-i iertat să moară. Nu se poate! — strigă.

O cumplită durere și mânie i-au cuprins inima, văzând, că-l iau dela dânsa. Voiă să plece nebună după el. Voiă să se arunce asupra călăilor, ca să-l zmulgă dela ei, dar, pășind un pas, a amețit și a leșinat. Sulpiciu a grăbit la dânsa, cuprinzându-o să nu cadă.

Într'un capăt al uliții a văzut o mică prăvălie întunecoasă și a dus-o acolo. Nu eră în această prăvălie nici un scaun ori laviță, dar stăpânul ei eră om bun la inimă. A scos de undeva o rogojină și îndată a gătit un așternut, jos pe pietri, pe seama bătrânei.

Faustina nu eră leșinată de tot, dar o cuprinsese o amețeață așa de mare, încăt nu o ținea picioarele și a trebuit să se lase culcată.

— A drumărit mult și vuetul orașului, apoi înghesuiala, i-au făcut rău — zise Sulpiciu cătră negustor. — I-a trecut vremea, și bătrâneța, zău, în cele din urmă răstoarnă și pe cel mai puternic.

— O zi apăsătoare, ca asta e destul de grea și cui nu-i bătrân, — zise negustorul. — E așa de înădușitor aerul când răsuflii. Nu m'ași miră dacă s'ar porni vreo prepestenie.

Sulpiciu s'a aplecat spre matroană, care ațipise și durmeă răsuflând lin și măsurat, după oboseala îndurată și după multele agitații.

Apoi s'a pus în ușa prăvăliei și se uită la mulțime, așteptând trezirea Faustinei.

VII.

În Ierusalim, tânăra soție a procuratorului roman avusese un vis, în noaptea din nainte de ziua în care venise Faustina în cetate.

A visat anume, că stă în foisorul de pe coperișul casei și se uită jos în curtea largă și frumoasă, pardosită, după obiceiul răsăritean, cu marmură, și sădită pe alocurea cu flori alese.

Și i se părea, că vede adunați în cuprinsul curții toți bolnavii, orbii și schilozii din lume. Vedea acolo, înaintea sa, pe cei ciurmași, cu trupurile lor umflate și buboase, pe leproși, cu fețele lor pornite spre putrezire, pe schiopi, cari neputându-se nici mișca, zăceau neputincioși pe pământ, și pe toți schilavii încărligați de dureri. Și toți se grămădeau la intrare, ca să poată ajunge în casă și cățiva din cei dintâi au început să zguduie cu putere ușa palatului.

În urmă a văzut, că un sclav a deschis ușa și a eșit în prag. Și a auzit cum i-a întrebat :

— Ce vreți ?

Iar ei răspuseră :

— Căutam pe prorocul cel mare, pe care dumnezeu l-a trimis pe pământ. Unde se află profetul din Nazaret, doftorul tuturor bolnavilor ? Unde-i, ca să ne izbăvească de suferințele noastre ?

Și sclavul a răspuns cu nepăsare și semeție, dupăcum e obiceiul să trimită oamenii mai departe dela porțile lor pe călătorii cei sărmani.

— Pe prorocul cel mare îl căutați înzadar : L-a ucis Pilat.

La aceste vorbe au început să se vâiețe toți până la unul și să scărșnească din dinți, încât n'a putut să-i mai asculte. Inima a prins să i se frământă de compătimire și lacrimi să-i curgă din ochi. Dar începând să plângă, a tresărit.

Apoi iarăși a așipit și a visat iarăși. A visat că stă pe coperișul casei și se uită în curte, care era așa de largă cât o întindere de târg.

Și iată a văzut, că ograda este plină de nebuni, de zmintiți și de cei cuprinși de dureri necurate. Între dânsii unii erau goi, alții împletindu-și cununi de pae și mantale de iarbă, se inchipuiau că sunt crai. Unii se târau pe pământ, crezând, că sunt dobitoace, alții se tânguiau fără încetare de vreo durere, pe care n'o știau numi. Erau, cari rostogoleau pietri mari, zicând că e aur, apoi iarăși cari își inchipuiau, că vorbesc dintrâșii duri necurate.

Și vedea cum se imbulzeau cu toții spre poarta palatului. Și cei dintâi au lovit în ușa și au zurut, ca să-i sloboadă înlauntru.

În urmă s'a desfăcut ușa. S'a ivit un sclav în prag și i-a întrebat :

— Ce vreți ?

La aceasta au început să strige cu toții :

— Unde-i prorocul din Nazaret trimis de Dumnezeu a să ne dea mințile cele bune și gândirea cea limpede ?

Și a auzit cum le-a aruncat sclavul vorba peste umăr :

— Pe prorocul cel mare înzadar îl căutați : L-a ucis Pilat.

Răsunând aceste vorbe, nebunii toți au prins a se vâieța, dar așa de groznic, ca răcnetul fiarelor sălbătice, și, în desnădejdea lor, au început a se sfă-

șia între sine, încât le cădea sângele pe pietri. La văzul atâtor chinuri, a început a-și frânge mâinile și a se tânguie. Și în durerea proprie s'a trezit.

Dar iarăși a furat-o somnul și în vis de nou s'a văzut pe coperișul casei. Sclavele i s'au așezat aproape, cântând din chimvale și din ghitări. Mândulii își scuturau petalele albe peste dânselle și rozele acățătoare împrăștiu mirezme.

Și cum stă acolo, a zis cătră dânsa un glas :

— Mergi la grilașul care încunjură coperișul palatului și te uită jos în curte.

Dar zise, codindu-se, în vis :

— Nu vreau să mai văd și alții, dintre cei cari mi s'au imbulzit în ograda astă noapte.

În clipa aceea a grezit înălțându-se de jos zuriu de lanțuri, izbiri auzite de ciocane, și buburturi uscate, ca n'lemn. Scavele lăsând cântarea și muzica, au alergat la marginea coperișului și s'au uitat în jos. Și nici dânsa n'a putut rămâne liniștită. S'a dus aproape și a privit în curte.

Și a văzut atunci, că erau acolo în curte toți robii nenorociți din lume. A văzut mai ales pe cei, cari erau ferecați în lanțuri grele. A văzut pe ocnașii cari asudă în minele întunecoase, cum se apropiau aducându-și cu greu ciocanele năpraznice. A văzut cum veneau sclavii de pe galere, cu vâslele lor grele, croite din fer. A văzut cum veneau cei judecați la moarte pe cruce, ghemând sub acestea, și cei judecați la tăcerea capului, aducând cu sine săcurile. A văzut pe prizonierii judecați la exil în străinătăți, cum le flutură în ochi dorul de țară, și pe toți sclavii din lume, cum trebuiau să lucre asemenea animalelor de povară și spatele le săngerău de pleznul biciurilor.

Și toți acești nefericiți strigau deodată :

— Deschide ! Deschide !

La aceasta sclavul de pază dela intrare a eșit pe ușa și i-a întrebat :

— Ce vreți ?

Și răspundeau, ca și ceilalți :

— Pe prorocul cel mare din Nazaret îl căutam, care de aceea a venit în lume, ca să slobozească pe robii și să fericească pe cei prinși.

Iar sclavul le zise cu glas de nepăsare :

— Înzadar îl căutați : L-a ucis Pilat.

Răsunând aceste cuvinte — i s'a părut în vis — că între nefericiți s'a pornit așa hulire a lui Dumnezeu și sudalme, încât credea, că se cutremură cerul și pământul. Ea însăși s'a zgduit în tot trupul și a tresărit.

Trezindu-se s'a ridicat în pat și zise întru sine :

— Nu voi mai visă ! Voi rămâne trează toată noaptea, să nu trebuiesc să mai văd așa grozăvenii.

— urmează —

CĂRȚI ȘI REVISTE PRIMITE LA REDACȚIE

Dr. Sibiu Dragomir: *Relațiile bisericești ale Românilor din Ardeal ca Rusia în veacul al XVIII.* Tiparul tipografic arhidiecezane, Sibiu.

Ioșif Popovici: *Dialectele române din Istria*, referințe sociale și gramatică. Editura autorului.

„Convorbiri literare”, numărul din Aprilie, cu un cuprins bogat și variat, din care remarcăm: *Jacob Negruzzi*: Din copilărie, amintiri; *M. Beza*: Presimțiri, versuri; *Petru Andreiu*: Metafizica lui W. Wundt; *C. Papacoste*: Rapsodia V. din Odissea lui Homer; *Mihail Negru*: Răsare soarele, poem dramatic; *G. Bogdan Duică*: Școala normală cum este și cum trebuie să fie; *I. D. Ștefănescu*: Admirația activă a operei de artă; *V. Voiculescu*: „Urare” și „Din a vremilor risipă”, versuri. *I. Minea*: Pierderea Alcașului și Făgărașului, — și altele. Cronica literară bogată, critică istorică, școlară și economică.

„Doina”, numărul 2, cu următorul cuprins: *Radu S. Dragnea*: România într-o fază nouă politică; *A. Mândru*: Sonet; *St. B.*: Tălcuț vieții, poezie; *Ion Chiru-Nanov*: Kara-kioi, proză; *I. U. Sorica*: În forma populară, poezie; *Papadopol-Galați*: Vis, poezie; *Prof. Dr. Urban Iarnik*: Dela Mahabharata cel indic la doina românească; *I. N. Părulescu*: În parc, Cronică vieaie și interesantă. — Redacția și Administrația: București, Str. Domnița Anastasia, 9.

□ □ □

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NŪ SE RETRIMIT.

Nicu: „Credem, c'ați greșit adresa, de ni-ați trimis nouă „Ultima scrisoare”. E așa de intimă și personală, că am comite o indiscreție vinovată cu publicarea ei. Vă rugăm, dați-ne adresa frumoasei căreia ați adresat-o și-l vom trimite-o ei, căci numai pe ea o privește.

„Lucreția Bozlan, Abonamentul dvoastră e achitat numei până la 1 Iulie n.

SCOARTE pentru „COSINZEANA”

Abonații noștri cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă pe anul 1913, sunt rugați să binevoiască a ne trimite suma de cor. 2-20. Scoarțele se expediază îndată după primirea banilor. □ □ □

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie. —

	Cor. fr.
Ursu I.: Ștefan-cel-Mare și Turcii	4—
Chiru Nanov: Ochiul Dracului, nuvele	1-50
Sorbul M.: Letopiseșii, dramă istorică în trei acte	2—
Agărbiceanu I., Arhanghelii, roman din viața rom. ard. Șăineanu L.: Dicționar universal al limbei române ed. 3. Iorga: Ce ne învață cariera lui A. Vlaicu	3— 9— -15
V. Mestugean: Regina Noastră. Note biografice cu privilegiu aniversarei de 70 ani	1—
Rădulescu Niger: Orfanii neamului, roman naționalist	4—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXII.	5—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXIII.	6—
N. Iorga: Corespondența lui Dimitrie Aman	4—
„ Scrisori de boeri	1-75
„ Scrisori domnești	1-50
M. T. Carada: Sfânta Melania cea tânără	-80
I. Secula: Economia de casă întocmită după mai mulți autori	3—
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din viața ardelenescă	2—
A. Mândru, Dreptate, nuvele	2—
C. Mândru, Fire de tort. Ediție nouă și adăugită	3—
S. Mândru: Privesții Dobrogene	2—
B. Ketei: Discursuri parlamentare 1859—1862	2—
Lam. M. Raphael vol. I.	-30
Tălcuț: Dragoste de scriitor sau romanul lui V. Hugo	-30
Tălcuț: Sîrgă de alarmă, nuvele	-30
Fogazzaro: Povestiri	1—
Cinci scrisori de dragoste ale unei călugărițe	1-50
Aradi V., A Ruthén skizmapör	1-50
Simeon Balint, viața și luptele lui în anii 1848—49	4—
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	1-50
Lungian M. Zile senine, icoane dela Jară	2—
Beza M. Pe drumuri. Din viața Aromânilor	2—
Galaglean G. Biserița din Răzoare, nuvele și schițe	2—
Chirijescu M. Răsaduri, nuvele	1—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913	4—
Dr. S. Stanca, Pocășii	2—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agărbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1-60
I. Dragoslav: Volintiri	1-80
L. Brebeanu: Frământări	1-50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
Dr. G. Biedenkapp: Ce povestesc eu copilului meu	-80
A. France: Crima lui Sylvestre Bonnard, roman	1-80
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1-80
St. Lăzăr: Floarea Betuliei, roman	1-60
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	2—
A. Hamat: Noua lege militară	-60
E. Borcia: Versuri flușturate	-60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	1—
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —